



בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

רע"א 2679/24

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף

המבקשת: חברת מועדון הכדורסל מכבי תל אביב (1995) בע"מ

נגד

המשיב: אליעזר שוורץ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 14.3.2024 ברע"א 38390-06-23 על ידי סגנית הנשיא, כבוד השופטת אביגיל כהן

בשם המבקשת: עו"ד ד"ר טל רוטמן; עו"ד עדי ציטרון

החלטה

לפניי בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (סגנית הנשיא, כב' השופטת אביגיל כהן) מיום 14.3.2024 ברע"א 38390-06-23, בגדרה נדחתה בקשת רשות ערעור שהגישה המבקשת על החלטתו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט עדי הדר) מיום 18.4.2023 בת"צ 52119-04-22, בה אושר ניהולה של תובענה כייצוגית נגד המבקשת.

1. ביום 28.4.2022 הגיש המשיב, מר אליעזר שוורץ (להלן: התובע המייצג), בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד המבקשת, חברת מועדון הכדורסל מכבי תל-אביב (1995) בע"מ (להלן: קבוצת מכבי), לפי פרט 12 לתוספת השנייה בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006: "תביעה נגד מפרסם כהגדרתו בסעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, בעילה לפי הסעיף האמור" (להלן: בקשת האישור). עניינה של בקשת האישור בטענה כי קבוצת מכבי שיגרה דברי פרסומת לתובע המייצג ולנמענים נוספים, מבלי שניתנה הסכמתם מראש ובכתב לקבלתם ומבלי שצוינו בהם כלל הפרטים הנדרשים (ובכלל זה האופן בו ניתן להסיר נמען מרשימת הקבוצה), והכל בניגוד להוראות חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 (להלן: חוק התקשורת).

2. ביום 15.11.2024 הגישה קבוצת מכבי את תשובתה לבקשת האישור, במסגרתה העלתה, בין היתר, שורה של טענות ביחס להיעדר תום ליבו של התובע המייצג ולהיעדרה של עילת תביעה אישית, כמו גם ביחס לעמידתה של קבוצת מכבי בהוראות חוק התקשורת. עוד הוסיפה כי בקשת האישור נעדרת תשתית ראייתית מינימאלית, בהיותה נסמכת על ראיות שאינן מהימנות, ומבוססת על טענות עובדתיות שאינן נתמכות בתצהיר כדין, וכבר מטעם זה דין בקשת האישור לסילוק על הסף (להלן: התשובה). למען שלמות הדברים יוער, כי בקשה מטעם התובע המייצג למחיקת התשובה, בגין חריגה ממגבלת העמודים הקבועה בתקנות תובענות ייצוגיות, התש"ע-2010 (להלן: התקנות), נדחתה בהחלטת בית משפט השלום מיום 22.11.2022. לצד זאת, הורה בית משפט השלום לקבוצת מכבי להגיש מחדש את תשובתה, בהיקף המתאים, וללא שינוי נוסף, וכך עשתה ביום 22.11.2022.

3. ביום 30.11.2022 הגיש התובע המייצג את תגובתו לתשובה, במסגרתה דחה את טענות קבוצת מכבי כלפיו, וכן העלה מספר טענות, ובכללן, כי לאחר הגשת בקשת האישור שינתה קבוצת מכבי את התנהלותה באופן העולה כדי הודאת בעל דין, וכי הוגשו נגדה מספר רב של תביעות קטנות באותו עניין (להלן: התגובה לתשובה). ביום 25.12.2022 הגישה קבוצת מכבי בקשה למחיקת התגובה לתשובה, ולחלופין לצמצומה ולמחיקת סעיפים בה, וזאת בגין חריגה נטענת מהיקף העמודים המותר בתקנות; העלאת טענות עובדתיות שאינן נתמכות בתצהיר כנדרש; והעלאת שורה של טענות אשר מהוות, לשיטתה, הרחבת חזית אסורה (להלן: הבקשה למחיקת התגובה לתשובה). ביום 29.1.2023 הגיש התובע המייצג את תשובתו המתנגדת לבקשה, במסגרתה טען כי עמד במגבלת העמודים שבתקנות וכי כלל טענותיו העובדתיות (להבדיל מאלו המשפטיות) נתמכו בתצהיר כנדרש. עוד הוסיף שורה של מענים פרטניים ביחס לטענות אותן הגדירה קבוצת מכבי הרחבת חזית אסורה.

4. ביום 27.3.2023, בתום ישיבת קדם משפט שהתקיימה בתיק, אשר עסקה בעיקרה בבקשה למחיקת התגובה לתשובה, קבע בית משפט השלום מועד לשמיעת ראיות בתיק וכן הנחה את הצדדים להיערך "לטיכומים קצרים בעל פה מייד בתום שמיעת העדויות". בא-כוח קבוצת מכבי ביקש כי בית המשפט ישקול מחדש את המועד, אשר נקבע ליום 18.4.2023, כך שתניתן לקבוצת מכבי זכות אפקטיבית לבחינת האפשרות להגיש בקשת רשות ערעור על החלטתו העתידית של בית המשפט בבקשה למחיקת התגובה לתשובה, ככל שיבקשו להשיג עליה, ואולם בקשה זו סורבה במעמד הדיון, תוך שצוין כי בידי

קבוצת מכבי האפשרות להגיש בקשה לעיכוב ביצוע ככל שתבקש למצות אפשרות זו (להלן: ההחלטה מיום 27.3.2024). לאחר הדיון, ובאותו היום, ניתנה החלטת בית משפט השלום הדוחה את הבקשה למחיקת התגובה לתשובה. נקבע, כי התגובה לתשובה אכן חורגת ממגבלת העמודים, ואולם בנסיבות העניין אין מקום להורות על סעד קיצוני של מחיקתה. בנוסף, בית משפט השלום דחה בעיקרה את הטענה לקיומה של תשתית ראייתית פגומה בשל אי תמיכתה בתצהיר, והורה על מחיקתו של נספח אחד בלבד שצורף לתגובה לתשובה, משום שאינו נתמך בתצהיר כנדרש. כן צוין בהקשר זה כי הפגמים הראייתיים הנטענים ביחס לתגובה לתשובה דווקא רלוונטיים לבקשת האישור, וכי אם קבוצת מכבי הייתה מגישה בקשה לסילוק בקשת האישור על הסף "יתכן וביהמ"ש היה נעתר" (פסקה 5 להחלטה). לבסוף, דחה בית משפט השלום את טענות קבוצת מכבי ביחס להרחבת חזית, בהינתן הסבריו של התובע המייצג (להלן: ההחלטה בבקשה למחיקת התגובה לתשובה).

5. ביום 18.4.2023 התקיים דיון הוכחות בתיק, במהלכו נחקרו המצהירים מטעם הצדדים בחקירות נגדיות. בתום חקירת העדים, ובהתאם להחלטה מיום 27.3.2023, הורה בית משפט השלום על שמיעת הסיכומים בעל-פה, וזאת חרף בקשת בא-כוח קבוצת מכבי להגישם בכתב, לאחר שיומצא לידיו פרוטוקול הדיון (להלן: הפרוטוקול). במסגרת סיכומיו, הלין בא-כוח קבוצת מכבי על היקף הזמן שהוקצה לטיעונו, ועל כך שלא ניתנה לו האפשרות להציגם לאחר שהועבר לעיונו הפרוטוקול (להלן: ההשגות ביחס לניהול ההליך). כן חזר על טענותיו בתשובה, והוסיף וביקש כי בית המשפט יורה על מחיקת הנספחים שצורפו לבקשת האישור, שכן לא גובו בתצהיר כנדרש ומשכך אינם קבילים, וכי בית המשפט יאפשר לקבוצת מכבי להשיב לטענות העובדתיות שהועלו בתגובה לתשובה, המהוות לשיטתה הרחבת חזית אסורה. בתגובתו לסיכומי קבוצת מכבי, התנגד בא-כוח התובע המייצג לבקשות אלו, וטען כי מקומן בהגשת בקשת רשות ערעור.

6. באותו היום בו התקיים דיון ההוכחות האחרון, ולאחריו, אישר בית משפט השלום את ניהול התובענה כייצוגית, בסוברו כי הוכח לכאורה קיומה של עילת תביעה וכי ישנה אפשרות סבירה שהתובענה תוכרע לטובת הקבוצה. נפסק, כי בשלב הזה לא הוכח שניתנה הסכמה למשלוח דברי פרסומות על ידי קבוצת מכבי, ואף אם זו הופיעה במסגרת התקנון, המצורף כחלק בלתי נפרד מרכישת כרטיס משחק, ספק אם ניתן לראות בכך הסכמה מצד הנמענים. לא זו אף זו, גם אם נניח קיומה של הסכמה מכוח התקנון, קיים ספק אם ניתנה לנמענים אפשרות אפקטיבית להביא להסרתם מרשימת התפוצה. עוד צוין בשולי ההחלטה, בנוגע להשגות קבוצת מכבי ביחס לאופן ניהול ההליך, כי אין

לקבל את טענותיה, הן משום שהוקצה זמן מספק לסיכומיה, והן משום שאין הכרח להורות על הגשת סיכומים בכתב לאחר המצאת הפרוטוקול (להלן: החלטת האישור).

7. על החלטת האישור הגישה קבוצת מכבי בקשת רשות ערעור ולצידה בקשה לעיכוב ביצוע. במסגרת בקשת רשות הערעור, טענה קבוצת מכבי כי הליך אישור התובענה כייצוגית נעשה כלאחר יד, תוך פגיעה קשה בזכויותיה. בתוך כך, חזרה על טענות הסף אשר הועלו בתשובה, על טענותיה בבקשה למחיקת התגובה לתשובה ועל ההשגות ביחס לאופן ניהול ההליך. על אלו הוסיפה שורה של טענות ביחס לקביעות בית משפט השלום בהחלטת האישור הנוגעות לקיומה של עילת תביעה לכאורה.

8. ביום 26.6.2023 התקבלה הבקשה לעיכוב ביצוע, וביום 14.3.2024, לאחר שהוגשה תגובת התובע המייצג ונשמעו טענות הצדדים בעל-פה בדיון שנערך ביום 11.12.2023, נדחתה בקשת רשות הערעור. בית המשפט המחוזי התרשם כי בקשת רשות הערעור אינה עומדת באמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור. אומנם, בית המשפט סבר כי יש טעם בהשגות שהעלתה קבוצת מכבי ביחס לאופן ניהול ההליך, וכי זכויותיה הדיוניות של קבוצת מכבי אכן נפגעו במידה מסוימת, אך לצד זאת הבהיר אין מדובר בפגיעה המצדיקה את קבלת בקשת רשות הערעור, וכיוצא בכך את ביטולה של החלטת האישור, לא כל שכן את שינויה. כך, בהינתן השלב המקדמי של ההליך, ובשים לב לכך שהחלטה לאשר את ניהול התובענה כייצוגית אין משמעותה כי התובענה תתקבל לגופה, הרי שקבוצת מכבי תוכל לשטוח את מלוא טענותיה וראיותיה במסגרת בירור התובענה הייצוגית לגופה.

9. קבוצת מכבי לא אמרה נואש והגישה בקשת רשות ערעור נוספת, הפעם לבית משפט זה, ולצידה בקשה לעיכוב ביצוע – הן הבקשות המונחות לפניי. קבוצת מכבי חזרה בבקשת רשות ערעור זו על טענותיה אשר הובאו בבקשת רשות הערעור לבית המשפט המחוזי, ובכללן, על טענותיה לפגיעה קשה בזכויותיה הדיוניות ועל טענותיה ביחס לקביעות השגויות, לשיטתה, בהחלטת האישור.

10. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור על נספחיה, הגעתי לכלל למסקנה כי דינה להידחות, אף ללא צורך בתשובה. כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במשורה, וזאת רק כאשר מועלות בבקשת רשות הערעור שאלות עקרוניות החורגות מעניינם הפרטני של הצדדים, או במקרים בהם התערבותו של בית משפט זה נדרשת על מנת למנוע עיוות דין חמור (ראו ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד

לו(3) 123 (1982); רע"א 2588/21 עזרא נ' א.א.א.אן יזום ושיווק נדל"ן בע"מ, פסקה 6 (6.6.2021); רע"א 107/24 ברק נ' ש.ר. שילר שיווק בע"מ, פסקה 6 (30.1.2024)). המקרה שלפנינו אינו בא בגדרם של אותם מקרים חריגים.

11. ראשית, אין בידי לקבל את הטענה לפיה מתעוררת בעניין דנן שאלה עקרונית כלשהי. הצגת הטיעון כמוסב על "האיזון הראוי בין שיקולי יעילות הדיון לבין הזכויות הדיוניות של המשיב בבקשה לאישור תובענה כייצוגית" (ההדגשה במקור; סעיף 64 לבקשת רשות הערעור), כלשון קבוצת מכבי, אין בה כדי לשנות את אופייה הפרטני של בקשת רשות הערעור, ואת ההכרח להכריע בה בהתאם לנסיבותיה הקונקרטיות. שנית, וזה העיקר, בית המשפט המחוזי עמד על הפגיעה בזכויותיה הדיוניות של קבוצת מכבי, בציינו כי על אף הפררוגטיבה הרחבה הנתונה לערכאה הדיונית, ולמרות היעילות המבורכת בה נקט בית משפט השלום, "חבל לנהל הליך מעין זה בדרך כל כך 'לוחמנית' כאשר מדובר בהליך שאין בו בהילות או דחיפות כלל ועיקר" (עמ' 15, ש' 3-4 להחלטה) וכי "יש צורך לתת את הדעת גם למראית פני הצדק ולתחושות הצדדים" (עמ' 15 ש' 16-17 להחלטה). חרף זאת, סבר בית המשפט המחוזי כי אין בביקורת זו ביחס לאופן ניהול ההליך כדי לשנות מהתוצאה האופרטיבית של החלטת האישור בכלל, וממסקנותיו של בית משפט השלום ביחס להתקיימותם של התנאים לאישור תובענה כייצוגית בפרט. בקביעות פרטניות אלה, המתייחסות להשלכות שיש לתת בנסיבות המקרה לפגמים בהתנהלות הדיונית של הערכאה הדיונית, לא מצאתי כל טעם מבורר להתערב. כך במיוחד, בהינתן שבנסיבות העניין, הפגיעה הדיונית הנטענת, ככל שהתרחשה, ניתנת לריפוי במסגרת בירור ההליך גופו, וכלל טענותיה של קבוצת מכבי ביחס לאיתנות התשתית העובדתית שהניח התובע המייצג להוכחת העילה הקבוצתית – שמורות לה, מטבע ההליך הייצוגי, לשלב הדיון בתובענה גופה.

12. אשר על כן, בקשת רשות הערעור נדחית וממילא נדחית הבקשה לעיכוב ביצוע. קבוצת מכבי תגיש את כתב הגנתה עד ליום ב', 3.6.2024. משלא נתבקשה תשובה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ב' בניסן התשפ"ד (10.4.2024).

ש ו פ ט